

**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

SNELADVIES 17-2014

Betreft: Beoordeling van de risico's voor de volksgezondheid van worstenvellen in landen met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE" en van de risico's van de wijziging van de lijst van gespecificeerde risicomaterialen (GRM) voor BSE (Dossier SciCom 2014/22)

Sneladvies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 22 oktober 2014.

Samenvatting

Het Wetenschappelijk Comité is gevraagd om twee vragen te beantwoorden die verband houden met een voorstel van de Europese Commissie om de Lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE" niet langer te verplichten om het gespecificeerd risicomateriaal te verwijderen en te vernietigen, zoals gespecificeerd in bijlage V bij Verordening (EG) nr 999/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën. Het doel van deze wijziging van de Verordening is ervoor te zorgen dat de voorwaarden voor de invoer van basisproducten uit derde landen met hetzelfde verwaarloosbaar OIE BSE risicostatuuat niet gunstiger zijn dan de voorwaarden die van toepassing zijn voor de lidstaten.

Meer in het bijzonder werd gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité:

- of er een verschil in risico is voor de volksgezondheid tussen de worstenvellen die worden ingevoerd vanuit derde landen met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE" en de worstenvellen die afkomstig zijn uit de 18 EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE"?
- of er een significant gestegen risico is voor de volksgezondheid indien in de EU-lidstaten met "een verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE" de darmen niet langer worden verwijderd als GRM en de andere risicomaterialen voor BSE (de schedel inclusief de hersenen en de ogen, het ruggenmerg, de tonsillen en de wervelkolom) wel als GRM beschouwd blijven?

Wegens gebrek aan beschikbaarheid van gegevens over de werkelijke prevalentie en de weefselbesmettelijkheid van BSE (klassieke evenals atypische BSE) was het Wetenschappelijk Comité niet in staat was om de vragen grondig te onderzoeken.

Het verwijderen van gespecificeerd risicomateriaal bij slachting van rundvee verhindert dat geïnfecteerde materialen de voedselketen binnenkomen.

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat, gezien de onzekerheid met betrekking tot de werkelijke prevalentie van BSE (klassieke evenals atypische BSE) in landen met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE", gezien de problemen verbonden met de vroegtijdige detectie van asymptomatische BSE en gezien de zoönotische betekenis van atypische BSE, dat het stopzetten van het routinematig verwijderen van de gespecificeerde risicomaterialen bij slachting van rundvee het risico voor de volksgezondheid zal verhogen.

Het Wetenschappelijk Comité is niet in staat om de risico's voor de volksgezondheid van worstenvellen uit derde landen en uit de 18 EU-lidstaten, beide met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE" te vergelijken, vanwege het gebrek aan gegevens over de werkelijke prevalentie van BSE en BSE weefselbesmettelijkheid (klassieke BSE en atypische BSE) in de beschouwde landen.

Het Wetenschappelijk Comité is ook niet in staat om naar behoren een antwoord te geven op de tweede vraag of er een significant verhoogd risico voor de volksgezondheid is indien in de EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE", de ingewanden niet langer meer verwijderd worden als GRM wegens gebrek aan kwantitatieve gegevens over weefselbesmettelijkheid van verscheidene gespecificeerd risicomaterialen bij de geslachte runderen in deze landen. Er is ook geen informatie over de weefselbesmettelijkheid van Atypische BSE-gevallen. Het is echter bekend dat ingewanden de ingangspoort vormen voor prionen en dat deze reeds geïnfecteerd zijn vooraleer de prionen het centraal zenuwstelsel bereiken.

De uiteindelijke beslissing met betrekking tot de noodzaak van het verwijderen van alle of een deel van het gespecificeerd risicomateriaal is een beslissing van risicobeheer en overstijgt de bevoegdheden van het Wetenschappelijk Comité.

Summary

Rapid advice 17-2014 of the Scientific Committee of the FASFC on the risk for public health of casings in countries with a "negligible risk status for BSE" and on the risk of modification of the list of specified risk materials (SRM) with regard to BSE.

The Scientific Committee was asked to answer two questions in regard to a proposal from the European Commission to no longer obligate Member States with a negligible BSE risk status to remove and dispose the specified risk materials as specified in Annex V to Regulation (EC) No 999/2001 of the European Parliament and of the Council laying down rules for the prevention, control and eradication of certain transmissible spongiform encephalopathies. The aim of this modification of the Regulation is to ensure that conditions for imports of commodities from third countries are not more favorable than the conditions applying to Member States with the same OIE BSE negligible risk status.

More specifically it was asked to the Scientific Committee:

- If there is a difference in public health risk between the casings imported from third countries with a "negligible risk status for BSE" and casings that come from the 18 EU Member States with a "negligible risk status for BSE"?

- If there is a significantly increased public health risk if, in the EU Member States with a “negligible risk status for BSE”, the intestines are no longer removed as SRM and if the other risk materials for BSE (the skull including the brains and eyes, the spinal cord, the tonsils and the spine) are indeed considered as SRM?

Due to lack of availability of data on true prevalence and tissue infectivity of BSE (classical as well as atypical BSE) the Scientific Committee was not able to thoroughly investigate the questions.

Removal of specified risk materials from cattle at slaughter prevents BSE infected materials from entering the human food chain.

The Scientific Committee is of the opinion that, taking into consideration the uncertainties in regard to the true prevalence of BSE (classical as well as atypical BSE) in countries with a “negligible risk status for BSE” and given the problems related with the early detection of asymptomatic BSE and given the zoonotic significance of atypical BSE, that stopping with the routine removal of specified risk materials during bovine slaughter will increase the risk for public health.

The Scientific Committee is not able to compare the public health risk of casings from third countries and from the 18 EU Member States, both with a negligible risk status for BSE, because of lack of data on true BSE prevalence and BSE tissue infectivity (classical BSE and atypical BSE) in the considered countries.

The Scientific Committee is also not able to properly answer the second question if there is a significantly increased public health risk if, in the EU Member States with a “negligible risk status for BSE”, the intestines are no longer removed as SRM due to lack of quantitative data on tissue infectivity of different specified risk materials in slaughtered bovines in these countries. There is also no information on tissue infectivity of atypical BSE cases. It is known however that intestines are the portal of entry of prions and that they are already infective before the prions reach the central nervous system.

The final decision pertaining the need of removal of all or part of the specified risk materials is a risk management decision and goes beyond the competencies of the Scientific Committee.

Sleutelwoorden

BSE - TSE – rundvee – gespecificeerde risicomaterialen

1. Referentietermen

1.1. Lijst van afkortingen

BSE	Boviene Spongiforme Encephalopathie
TSE	Overdraagbare Spongiforme Encephalopathieën
Klassiek geval van BSE	Een geval van BSE dat als dusdanig is geklasseerd in overeenstemming met de criteria vastgelegd in de methode van het EU referentielaboratorium voor de klassering van TSE isolaten van runderen (naar EU 630/2013)
Atypisch BSE geval	Een geval van BSE dat niet kan geklasseerd worden als een klassiek geval van BSE in overeenstemming met de criteria vastgelegd in de methode van het EU referentielaboratorium voor de klassering van TSE isolaten van runderen (naar EU 630/2013)
GRM	Gespecificeerde risicomaterialen voor rundvee: - de schedel, exclusief de onderkaak, maar inclusief de hersenen en de ogen, en het ruggenmerg van dieren ouder dan 12 maanden; - de wervelkolom, exclusief de staartwervels, de doornuitsteeksels en dwarsuitsteeksels van de hals-, borst- en lendenwervels, de crista sacralis mediana en de alae sacrales, maar inclusief de achterwortelganglia, van dieren ouder dan 30 maanden, en - de tonsillen, de ingewanden vanaf de twaalfvingerige darm tot en met het rectum, en het mesenterium van dieren ongeacht de leeftijd.
OIE	Wereld Dierengezondheidsorganisatie
Worstenvellen	Materiaal dat de vulling van worsten omsluit. Natuurdarmen zijn afkomstig van de submucosa van de darmen.
Verwaarloosbaar risico voor BSE	Zie Hoofdstuk 11.4.3. van de 'Terrestrial Code' van de OIE

1.2. Context

Tijdens een vergadering van de TSE-werkgroep op 5 juli 2013 heeft DG SANCO voorgesteld dat lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuuut voor BSE" niet langer zouden worden verplicht om gespecificeerde risicomaterialen (GRM) te verwijderen uit de voedselketen. Hiertoe zou bijlage V, 2., van Verordening (EG) nr. 999/2001 van het Europees Parlement en de Raad houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën moeten worden opgeheven. Dit voorstel is thans nog niet goedgekeurd door de Lidstaten.

Met betrekking tot dit voorstel heeft het Wetenschappelijk Comité een sneladvies (SciCom 16-2013) gepubliceerd waarin het tot het besluit was gekomen dat het stopzetten, in België, van het routinematig verwijderen van de gespecificeerde risicomaterialen bij slachting van rundvee het risico voor de volksgezondheid zou verhogen.

De Europese Commissie (via DG SANCO) had de intentie om hetzelfde voorstel op 13 oktober 2014 opnieuw voor te leggen aan de TSE-werkgroep, met de bedoeling om het ter stemming voor te leggen binnen het Standing Committee for Plants, Animals, Food and Feed op 14 oktober 2014. Aanleiding hiervoor is dat:

- derde landen met een 'verwaarloosbare risicostatuu t voor BSE' het GRM niet verwijderen uit de voedselketen en hun producten (voornamelijk worstenvellen of vellen) mogen invoeren in de EU;
- de EU-lidstaten met een 'verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE' tot op heden geen toelating kregen voor versoepelde maatregelen conform de OIE-code en dezelfde producten derhalve niet mogen vermarkten;
- in de EU verwacht wordt dat de klassieke BSE over enkele jaren zal zijn uitgeroeid zijn en dat alleen nog een aantal atypische BSE-gevallen zullen overblijven.

De huidige situatie is marktversturend en behoudt een scheve concurrentiepositie van de EU-lidstaten tegenover derde landen met een verwaarloosbaar BSE-ricostatuu t. Deze laatste mogen wel worstenvellen (vellen) uitvoeren naar de EU. Volgens de risicomanager s van het FAVV lijkt de oplossing die DG SANCO naar voren schuift, met name het volledig opheffen van alle maatregelen voor GRM, te laks. Een mogelijke oplossing volgens hen is het verwijderen van het GRM te beperken tot het centraal zenuwstelsel en de tonsillen van runderen en de darmen te schrappen van de lijst met GRM, hetgeen betekent dat ze terug in de voedselketen komen.

1.3. Vragen

Teneinde het Belgisch standpunt voor te bereiden is een advies gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité via de versnelde procedure voor adviesaanvraag met betrekking tot de volgende vragen:

- Is er een verschil in risico is voor de volksgezondheid tussen de worstenvellen die worden ingevoerd vanuit derde landen met een "verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE" en de worstenvellen die afkomstig zijn uit de 18 EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE"?
- Is er een significant gestegen risico voor de volksgezondheid indien in de EU-lidstaten met "een verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE" de darmen niet langer worden verwijderd als GRM en de andere risicomaterialen voor BSE (de schedel inclusief de hersenen en de ogen, het ruggenmerg, de tonsillen en de wervelkolom) wel als GRM beschouwd blijven?

1.4. Wetgeving

VERORDENING (EG) nr. 999/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 22 mei 2001 houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën.

1.5. Werkmethode

Omwille van tijdsgebrek konden experts enkel op elektronische wijze worden geraadpleegd. Een ontwerp sneladvies werd besproken op de plenaire zitting van het Wetenschappelijk Comité op 17 oktober 2014 en het werd op elektronische wijze gevalideerd op 22 oktober 2014.

Het Wetenschappelijk Comité geeft het volgende sneladvies :

2. Inleiding

De EU heeft een uitgebreide set van geharmoniseerde voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van BSE vastgelegd. De fundamenteën van het EU BSE bestrijdingsprogramma zijn gebaseerd op:

- een totaal verbod op het voeren van dierlijke eiwitten aan landbouwhuisdieren om de diergezondheid te beschermen,
- een verplichte verwijdering en vernietiging van gespecificeerde risicomaterialen van runderen, die het hoogste risico op BSE infectieoverdracht inhouden, om de volksgezondheid te beschermen,
- de vernietiging van karkassen van positieve BSE-gevallen en opruiming van beslagen met bevestigde BSE-gevallen om de volksgezondheid te beschermen,
- een uitgebreide op risico gebaseerde ziektebewaking om BSE-gevallen op te sporen en ze te verwijderen uit de voedselketen om de volksgezondheid te beschermen en om de epidemische evolutie van BSE te bestuderen.

Vanuit het standpunt van de volksgezondheid zijn de belangrijkste maatregelen de vernietiging van de karkassen van positieve BSE-gevallen en de verplichte verwijdering en vernietiging van gespecificeerde risicomaterialen van runderen.

De BSE-bewaking door de EU-lidstaten is regelmatig onderworpen aan versoepelingen in overeenstemming met de evolutie van de epidemiologische toestand van BSE. In het algemeen is sinds 2009 het totale aantal BSE-tests in de EU afgenomen als gevolg van de verhoging van de leeftijdsgrens voor het verplicht testen in een aantal lidstaten en is de focus gelegd op risicodieren (klinische symptomen bij de ante-mortem keuring, gestorven dieren, noodslachtingen). Oorspronkelijk werden discriminerende testen om klassieke BSE te onderscheiden van atypische H- of L-type BSE uitgevoerd op vrijwillige basis door de lidstaten. Sinds 1 juli 2013 zijn deze onderscheidende tests verplicht geworden (EU 630/2013 van 28 juni 2013).

De gecoördineerde Europese respons ter bestrijding van BSE is succesvol gebleken en het schijnbaar aantal BSE-positieve gevallen is aanzienlijk gedaald in de 28 EU-lidstaten: van

2.166 gevallen in 2001 tot 18 in 2012 (EU report on the monitoring of ruminants for the presence of Transmissible Spongiform Encephalopathies in 2012).

Van de 28 BSE-gevallen die in de EU in 2011 werden geïdentificeerd werden er 23 (op vrijwillige basis) onderworpen aan discriminerende testen met het volgende resultaat: 17 gevallen van klassieke BSE, 3 gevallen van atypische H-type BSE en 3 gevallen van atypische L-type BSE. In 2012 werden 18 gevallen van BSE gedetecteerd in de EU, waarvan 7 atypische BSE waren. Uit verdere onderscheidende tests bleek dat van deze 7 atypische BSE-gevallen 1 geval atypische H-type BSE was en 6 atypische L-type BSE (Bron: EU TSE report 2012). Voor 2013 zijn geen statistieken beschikbaar. Sinds 2007 zijn geen BSE-gevallen vastgesteld in België.

In 2012, werden geen BSE-gevallen vastgesteld in België, Bulgarije, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Estland, Griekenland, Kroatië, Italië, Cyprus, Letland, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Malta, Nederland, Oostenrijk, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Finland en Zweden. In België zijn tot dusver geen gevallen van atypische BSE vastgesteld.

Volgens de OIE was de jaarlijkse incidentie van BSE (aantal inheemse gevallen per miljoen runderen ouder dan 24 maanden tijdens het jaar) in 2012 en 2013 nul in Oostenrijk, België, Brazilië, Canada, Tsjechië, Denemarken, Finland, Duitsland, Griekenland, Israël, Italië, Japan, Liechtenstein, Luxemburg, Nederland, Slowakije, Slovenië, Zweden en Zwitserland. Het was verschillend van nul in Frankrijk (0,10 in 2012; 0,19 in 2013), Ierland (0,99 in 2012; 0,32 in 2013), Polen (0,98 in 2012; 0,32 in 2013), Portugal (2,39 in 2012; 0 in 2013), Spanje (1,94 in 2012; 0 in 2013), USA (0,03 in 2012; 0 in 2013) en het Verenigd Koninkrijk (0,643 in 2012; 0,656 in 2013).

Het OIE BSE-risicostatuuat van de rundveepopulatie van een land wordt bepaald aan de hand van verschillende criteria zoals het resultaat van een risicobeoordeling (import- en blootstellingsbeoordeling), het lopende bewustmakingsprogramma voor professionelen, de verplichte kennisgeving en het onderzoek van alle runderen die klinische verschijnselen vertonen die passen bij BSE, de diagnostische procedures, de BSE-bewaking en monitoring systemen en de BSE-geschiedenis van het land.

Landen, regio's of zones worden dus erkend als het hebben van een verwaarloosbaar BSE-risico, een gecontroleerd BSE-risico of een onbepaald BSE-risico.

Volgens Resolutie Nr. 18 van de OIE (82e General Session, mei 2014) hebben de volgende OIE lidstaten:

- een verwaarloosbaar BSE risico in overeenstemming met Hoofdstuk 11.4. van de *Terrestrial Code*:

Argentinië, Australië, Oostenrijk, België, Bulgarije, Brazilië, Chili, Colombia, Kroatië, Denemarken, Estland, Finland, Hongarije, IJsland, India, Israël, Italië, Japan, Korea (Rep. of), Letland, Luxemburg, Malta, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Panama, Paraguay, Peru, Portugal, Roemenië, Slowakije, Singapore, Slovenië, Zweden, Verenigde Staten van Amerika, Uruguay

- een gecontroleerd BSE risico in overeenstemming met Hoofdstuk 11.4. van de *Terrestrial Code*:

Canada, Chinees Taipei, Costa Rica, Cyprus, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Ierland, Liechtenstein, Litouwen, Mexico, Nicaragua, Polen, Spanje, Zwitserland, Verenigd Koninkrijk.

3. Onzekerheden

Met betrekking tot de evaluatie van het risico voor de volksgezondheid van het voorstel om te stoppen met de routine verwijdering van gespecificeerd risicomateriaal bij slachting van runderen bestaan er nog steeds veel onzekerheden zoals:

- de onzekerheid over het aantal gemiste BSE-gevallen bij runderen welke in de voedselketen terecht zijn gekomen. Deze onzekerheid is gerelateerd aan de lange incubatietijd van de ziekte (hetgeen zeker nog meer geldt voor atypische BSE), de lage gevoeligheid van de beschikbare diagnostische testen en de moeilijkheid om asymptomatische besmettelijke dieren te identificeren,
- de onzekerheid met betrekking tot de besmettelijkheid van gespecificeerd risicomateriaal van gemiste BSE gevallen,
- de onzekerheid met betrekking tot de zoönotische risico's van atypische L-type BSE,
- de onzekerheid met betrekking tot de verdeling van de weefselbesmettelijkheid bij atypische BSE bij herkauwers.

4. Advies

In zijn sneladvies SciCom 16-2013 betreffende de beoordeling van een voorstel tot stopzetting van het routinematig verwijderen van gespecificeerde risicomaterialen bij slachting van rundvee heeft het Wetenschappelijk Comité besloten dat het voorstel om het gespecificeerd risicomateriaal niet meer te verwijderen uit de voedselketen in de lidstaten met een 'verwaarloosbare OIE BSE risicostatus' een fundamentele operatie is die raakt aan de basis van de geharmoniseerde EU-regels voor de bescherming van de volksgezondheid tegen BSE besmetting. Dit voorstel is van invloed op de gezondheid van alle consumenten van rundveeproducten.

Het Wetenschappelijk Comité erkent dat de statistieken van de epidemiologische curve van BSE in de lidstaten een zeer gunstige en stabiele evolutie vertonen (EU, TSE report, 2013). Verder bedroeg, in een aantal lidstaten (waaronder België) de jaarlijkse BSE-incidentie per miljoen runderen ouder dan 24 maanden in 2012 nul; in andere staten varieerde de jaarlijkse BSE-incidentie in 2012 van 0,10 (Frankrijk) tot 2,38 (Portugal), wat aangeeft dat in de EU niet elke lidstaat hetzelfde lage niveau van BSE-besmetting van de rundveestapel bereikt heeft. Dit wordt bevestigd door het huidige OIE BSE risicostatuuat dat niet gelijk is voor alle lidstaten. Volgens de OIE-statistieken varieerde de incidentie voor BSE in 2013 van 0 tot 0,32. In het Verenigd Koninkrijk wijzen OIE-statistieken op een erg laag aantal gevallen in 2013 (3) en 0 in 2014 (data van 2 oktober 2014).

Volgens EFSA (2014) was de impact en bijgevolg het risico op BSE heel heterogeen verspreid tussen lidstaten. De tijdelijke piek van BSE-prevalentie varieerde tussen landen. In het verleden was de BSE-epidemie verschillend tussen lidstaten op het vlak van niveau van prevalentie en evolutie in de tijd. Thans geeft het uitdeinen van de BSE-epidemie de EU-lidstaten de mogelijkheid om te worden beschouwd als een een enkelvoudige epidemiologische entiteit.

Een nadere analyse van de resultaten met betrekking tot de differentiële diagnose van BSE-types in de EU suggereert dat atypische BSE-types relatief aan belang winnen. Vooral het L-type van atypische BSE is van zoönotisch belang en diens schijnbare 'opkomst' moet nauwlettend worden geobserveerd. Volgens de EFSA (EFSA 2014) vertonen de gevallen van atypische BSE die door actief toezicht werden gedetecteerd geen bijzondere trend tussen 2001 en 2012 (aantal gevallen varieert tussen 2 en 8 per jaar).

De verminderde routinetesten voor BSE vormen een risicofactor voor vroege detectie van nieuwe gevallen van BSE.

Antwoord op de vragen:

1. Is er een verschil in risico voor de volksgezondheid tussen de worstenvellen geïmporteerd uit derde landen met een “verwaarloosbaar risicostatuuat voor BSE” en worstelvellen afkomstig uit de 18 EU-lidstaten met een “verwaarloosbaar risico statuut voor BSE”?

Overeenkomstig Hoofdstuk 11.4. van de OIE Terrestrial Animal Health Code wordt de risico-status van de rundveepopulatie van een land bepaald aan de hand van verschillende criteria zoals het resultaat van een risicobeoordeling (import- en blootstellingsbeoordeling), het lopende bewustmakingsprogramma voor professionelen, de verplichte melding en het onderzoek van alle runderen die klinische verschijnselen vertonen die passen bij BSE, de diagnostische procedures, de BSE-bewaking en monitoring systemen en de BSE-geschiedenis van het land. Landen, regio's of zones worden dus erkend als het hebben van een verwaarloosbaar BSE-risico, een gecontroleerd BSE-risico of een onbepaald BSE-risico (<http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/official-disease-status/bse/en-bse-carte/>).

Er is een verschil in BSE-bewakingssystemen tussen de EU en derde landen. Overeenkomstig EFSA (2014) overstijgt het BSE-bewakingssysteem in de EU duidelijk de OIE-vereisten inzake BSE.

Het is niet omdat landen tot dezelfde OIE BSE-risicocategorie behoren dat er geen verschil kan zijn in werkelijke BSE-prevalentie. Er zou ook moeten worden vermeld dat de diagnostische gevoeligheid van BSE-testen in asymptomatisch besmet rundvee lager is (Penders et al., 2005) dan de testgevoeligheid die oorspronkelijk werd bepaald op rundvee met klinische symptomen wegens de lange incubatieperiode van de ziekte. De werkelijke prevalentie van BSE is dus hoger dan de officiële resultaten weergeven.

Overeenkomstig EFSA (2014) varieert de relatieve spreiding van de besmetting in met BSE besmette runderen in de verschillende delen van de ingewanden en in het mesenterium met de leeftijd, wat het incubatiestadium van de ziekte reflecteert.

Bij de evaluatie van het risico op BSE-overdracht via worstenvellen moet ook rekening ermee worden gehouden dat een aantal besmette runderen in de voedselketen binnenkomen daar ze niet gedetecteerd worden door de diagnostische testen. Overeenkomstig EFSA (2014) werd geoordeeld dat in 2012 ongeveer 610 geïnfecteerde runderen zonder detectie de voedselketen binnenkwamen in de EU27.

In geval van het opnieuw opduiken van klassieke BSE zal de ziekte in verband worden gebracht met besmetting van jonge dieren (Saegerman et al., 2006). Het is momenteel niet geweten of dezelfde leeftijdsafhankelijke besmetting geldt voor atypische BSE.

In zijn sneladvies SciCom 16-2013 beweerde het Wetenschappelijk Comité dat het verbaasd was te horen dat derde landen met een 'verwaarloosbaar BSE-risico-status' en die gespecificeerd risicomateriaal niet verwijderen uit de voedselketen bepaalde dierlijke producten (zoals worstenvellen) mogen exporteren naar de EU. Het Comité acht deze praktijk een risico voor het importeren van BSE in de Europese voedselketen.

Tot besluit is het Wetenschappelijk Comité niet in staat om deze vraag te beantwoorden met een aanvaardbare graad van onzekerheid omwille van het gebrek aan data over de werkelijke prevalentie van BSE (klassieke en atypische vormen van BSE) in de beschouwde landen. Het Comité herhaalt zijn bezorgdheid met betrekking tot de import van bepaalde dierlijke producten vanuit derde landen met een "verwaarloosbaar BSE-risico-statuut" zoals bepaald in het sneladvies SciCom 16-2013.

2. Is er een significant verhoogd risico voor de volksgezondheid als in de EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuut voor BSE", de ingewanden niet langer worden verwijderd als GRM terwijl andere risicomaterialen voor BSE (de schedel met inbegrip van de hersenen en ogen, het ruggenmerg, de tonsillen en de ruggengraat) inderdaad worden beschouwd als GRM?

Opnieuw is het Wetenschappelijk Comité niet in staat om deze vraag naar behoren te beantwoorden door een tekort aan kwantitatieve data over weefselbesmetting van verschillende gespecificeerde risicomaterialen in geslachte runderen in EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuut voor BSE".

Met BSE besmette dieren kunnen de voedselketen ongemerkt binnenkomen wegens de geringe gevoeligheid van de diagnostische testen. Meer nog het agens van klassieke BSE stapelt zich op vanaf de eerste maanden na de blootstelling in bepaalde segmenten van de ingewanden van runderen en blijft er aanwezig tot aan de uitbraak van de klinische symptomen. Daarenboven is er geen informatie beschikbaar over de besmetting van weefsels door het agens van de atypische vorm van BSE en in het bijzonder in de ingewanden.

Indien ingewanden van rundvee in EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuut voor BSE" niet langer verwijderd worden als GRM en toegelaten worden in de voedselketen, zal het risico voor de volksgezondheid toenemen. De graad van toename van het risiconiveau kan niet worden bepaald. Overeenkomstig het EFSA Journal 2014;12(2):3554, gaf het TSEi model aan dat de verwijdering van de laatste vier meter van de dunne darm en van de blindedarm uit de voedselketen zou resulteren in een grote vermindering van het risico op blootstelling aan klassieke BSE via ingewanden en mesenterium van rundvee.

Verwijzend naar zijn eerder advies 16-2013 herhaalt het Wetenschappelijk Comité dat het stopzetten van de routine verwijdering van gespecificeerd risicomateriaal bij slachting van runderen het risico op blootstelling van de bevolking aan BSE zal verhogen vanwege de onzekerheden met betrekking tot de opsporing van BSE. Deze onzekerheden zijn het gevolg van de lange incubatietijd (vooral bij gevallen van atypische BSE), de lage gevoeligheid van de beschikbare diagnosemethodes, de schijnbare spontane aard van atypische BSE, het ontbreken van een duidelijk klinisch beeld bij atypische BSE-gevallen en de vermindering van het aantal testen bij gezonde geslachte dieren.

De uiteindelijke beslissing betreffende de noodzaak van het verwijderen van alle of eend eel van de gespecificeerde risicomaterialen is een besluit dat genomen moet worden door de risicobeheerder en gaat verder dan de bevoegdheden van het Wetenschappelijk Comité.

5. Besluit

Verwijdering van gespecificeerde risicomaterialen van runderen bij de slacht voorkomt dat besmet materiaal in de menselijke voedselketen binnenkomt.

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat, rekening houdend met de onzekerheden met betrekking tot de werkelijke prevalentie van BSE (zowel klassieke als atypische BSE) in landen met een "verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE" en gelet op de problemen met betrekking tot de vroegtijdige opsporing van asymptomatische BSE en gezien het zoönotisch karakter van atypische BSE, stoppen met de routine verwijdering van gespecificeerde risicomaterialen bij het slachten van runderen in België het risico voor de volksgezondheid zal verhogen.

Het Wetenschappelijk Comité kan het risico voor de volksgezondheid van worstenvellen van derde landen en van de 18 EU-lidstaten met een 'verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE' niet vergelijken vanwege een tekort aan data over de werkelijke BSE-prevalentie (klassieke BSE en atypische BSE) in de betreffende landen.

Het Wetenschappelijk Comité is niet in staat om naar behoren te antwoorden op de vraag of er een significant verhoogd risico voor de volksgezondheid is als, in de EU-lidstaten met een "verwaarloosbaar risicostatuu t voor BSE", de ingewanden niet langer worden verwijderd als GRM, wegens het ontbreken van kwantitatieve data over weefselbesmetting van verschillende gespecificeerde risicomaterialen in geslachte runderen in deze landen. Er is ook geen informatie over weefselbesmetting door het atypische BSE agens.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter

Prof. Dr. E. Thiry (Get.)
Brussel, 06/11/2014

Referenties

De Bosschere H, Roels S & Vanopdenbosch E. Atypical Case of Bovine Spongiform Encephalopathy in an East-Flemish Cow in Belgium (2004) Journal of Applied Research in Veterinary Medicine 2 (1), 52-54.

EFSA. Scientific opinion on BSE risk in bovine intestines and mesentery. EFSA Journal 2014;12(2):3554. <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/3554.pdf>

EU. Report on the monitoring of ruminants for the presence of transmissible spongiform encephalopathies (TSEs) in the EU in 2012. Final version 9 October 2013.

Ferguson-Smith M., Richt J. Rare BSE mutation raises concerns over risks to public health. Nature, 457, 1079, 2009.

OIE, 2013. Terrestrial Animal Health Code, Bovine Spongiform Encephalopathy. Chapter 11.5. http://www.oie.int/index.php?id=169&L=0&htmfile=chapitre_1.11.5.htm

OIE. Annual incidence rate of bovine spongiform encephalopathy (BSE) in OIE Member Countries that have reported cases, excluding the United Kingdom. <http://www.oie.int/?id=507>

OIE. Annual incidence rate of bovine spongiform encephalopathy (BSE) in the United Kingdom. <http://www.oie.int/animal-health-in-the-world/bse-specific-data/annual-incidence-rate-in-the-united-kingdom/>

Penders J., Berkvens D., Saegerman C., Praet N., Dispas M., Verbraeken S., Roels S., Thiry E. Estimation de la prévalence réelle de l'encéphalopathie spongiforme bovine en Belgique en 2002 et 2003. Epidémiol. Santé Anim., 2005, 47, 113-121.

Rapid advice SciCom 16-2013: Evaluation of a proposal to stop with the routine removal of specified risk materials during bovine slaughter. http://www.favv-afsca.fgov.be/scientificcommittee/advices/_documents/RAPIDADVICE16-2013_EN_DOSSIER2013-22.pdf

Saegerman C., Speybroeck N., Vanopdenbosch E., Wilesmith J.W., Berkvens D. Trends in age at detection in cases of bovine spongiform encephalopathy in Belgium: an indicator of the epidemic curve. Vet Rec. 2006;159(18):583-587.

WHO. Variant Creutzfeldt-Jakob Disease. Factsheet N°180. Revised February 2012. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs180/en/>

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden :

D. Berkvens, A. Clinquart, G. Daube, P. Delahaut, B. De Meulenaer, L. De Zutter, J. Dewulf, P. Gustin, L. Herman, P. Hoet, H. Imberechts, A. Legrève, C. Matthys, C. Saegerman, M.-L. Scippo, M. Sindic, N. Speybroeck, W. Steurbaut, E. Thiry, M. Uyttendaele, T. van den Berg, C. Van Peteghem†

Belangenconflicten

Er werden geen belangenconflicten gemeld

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt het wetenschappelijk secretariaat en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies. De werkgroep was samengesteld uit :

Leden van het Wetenschappelijk Comité

D. Berkvens (verslaggever), C. Saegerman, E. Thiry

Uitgenodigde experts

S. Roels (CODA), N. Korsak (ULg)

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.